

Marion Ruggieri

Vanavond niet,
ik eet met mijn vader

Vertaald uit het Frans door
Marijke Scholts

DE GEUS

Ouvrage publié avec le soutien du Centre national du livre – Ministère français chargé de la culture. Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt dankzij een bijdrage van het Franse ministerie van Cultuur – Centre national du livre, het Institut Français des Pays-Bas/Maison Descartes en de BNP Paribas

Oorspronkelijke titel *Pas ce soir, je dîne avec mon père*, verschenen bij Éditions Grasset & Fasquelle

Oorspronkelijke tekst © Éditions Grasset & Fasquelle, Parijs 2008
Nederlandse vertaling © Marijke Scholts en De Geus BV, Breda 2011

Omslagontwerp Berry van Gerwen

Omslagillustratie © Getty Images/Lauren Nicole

ISBN 978 90 445 1449 0

NUR 302

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van De Geus BV, Postbus 1878, 4801 BW Breda, Nederland.
Telefoon: 076 522 8151. Internet: www.degeus.nl.

I

Het probleem met ouders tegenwoordig is dat ze nooit doodgaan.

Of dat je te veel van ze houdt.

‘We lijken echt op elkaar, hè?’ zegt hij, terwijl hij me aankijkt in de spiegel.

Alleen is zijn gezicht in tweeën gespleten: het ene oog kinderlijk, het andere pervers. Ik weet het niet. Omdat ik mezelf niet kan zien. Het enige wat ik over hem kan zeggen is dat hij, in tegenstelling tot veel andere mannen van zijn leeftijd, niet aan buik heeft teruggekregen wat hij aan billen is kwijtgeraakt. Van die verraderlijke communicerende vaten, die maken dat de mens op een dag de liefde de rug toekeert en gaat eten of tuinieren. En omdat de wereld goed in elkaar zit – ik heb ergens gelezen dat we ons apenhaar zijn kwijtgeraakt om erogener te worden en zo een maximum aan overlevingskansen te krijgen – geeft Onze-Lieve-Heer de man, precies wanneer hij zich niet meer zou moeten voortplanten, het uiterlijk van een oude, zwangere vrouw. Maar zo’n man is hij niet.

‘Niet gek, hè, voor een vent van mijn leeftijd? Voel eens!’

Ik sla mijn ogen neer en kijk naar zijn natte voetstappen op de grond die lichte sporen achterlaten op het parket. Hij draagt een haastig om zijn middel geknoopte witte hand-

doek. Zijn zwarte haar glanst in het ganglicht. Zijn lippen zijn gebruind door de zon. Zijn mond is enorm, net als zijn voorhoofd, zijn wenkbrauwbogen en zijn neus. Hij heeft krachtige trekken, een elegant figuur, een onrustig voorkomen. Een romantisch uiterlijk. Op een dag zei een vriend tegen me over zijn dochter van zeventien: 'Ik durf zelfs niet meer naar haar te kijken.' Ik durf al jaren niet meer naar hem te kijken, maar hij dwingt mij ertoe. Dus tik ik vluchtig met mijn vingertoppen op zijn nog vochtige, gebronsde arm. Zoals een arts doet bij een consult of iemand die krijgertje speelt. Zijn spieren zijn hard, maar zijn huid, die veel dunner is dan de mijne, is minder stevig.

'Ja ...'

'Kom binnen, dan kun je me insmeren met vochtinbrengende crème.'

Ik doe de deur dicht en volg hem door de lange donkere gang, waar achtereenvolgens de keuken, de enige slaapkamer en de zitkamer op uitkomen. Zonder iemand iets te vragen heeft hij alle tussenwanden weggehaald. Van een kleine gezinsflat een grote vrijgezellenflat gemaakt.

Mijn vader behoort tot de generatie die onder het voorwendsel dat zij na de oorlog geboren is tijdens de vooruitgang, besloten heeft dat ze haar leven lang zou strijden om niet dood te gaan. Niet dood te gaan, dus niet ouder te worden. De tijd stil te zetten. In het begin dacht ik dat hij de enige was die er last van had. Maar vervolgens heb ik andere exemplaren gezien, op straat, op tv, dichtbij, soms ging ik met ze om: de nepjongeren. Ik heb zelfs met ze gespeeld. In het begin dacht ik dat het syndroom alleen bij

mannen van zijn leeftijd voorkwam, de eeuwige ‘babyboomers’, later merkte ik dat de volgende generatie erger was. Al nep op hun veertigste. Ik herken ze in één oogopslag: een T-shirt, een prepuberale verloofde, een playlist. In het begin dacht ik nog dat het om een plaatselijke epidemie ging, totdat ik op de verjaardag van een Chinees uit Los Angeles was. Je zou absoluut niet zeggen dat hij vierenvijftig was. Zijn kleding, zijn haar, zijn houding: hij zag er gewoon net zo belachelijk uit als de westerse man die niet dood wil gaan. Dat is het probleem. De mensen willen niet meer doodgaan. Dus stelen ze het leven van hun kinderen. Het zijn veelvratens.

De vochtinbrengende crème is voor zijn rug. De rest kan hij zelf. Hij geeft me de tube, een farmaceutisch product waarvan de naam alleen al door hem uit te spreken aan je verhemelte blijft plakken. Ik spuit een paar witte klodders op zijn schouderbladen, die zwart zien van de sproeten – het kletst hoorbaar. Ik smeer het spul uit met mijn vlakke hand, als met een schildersmes, overal wat achterlatend. Precies zoals een man doet wanneer hij zich insmeert met zonnebrandcrème en er in zijn wenkbrauwen, in zijn baard en op zijn neus nog wat blijft zitten, alsof het nichterig zou zijn om het goed uit te smeren of dat hij op een gevoelige ziel wacht, een moeder, om af te maken wat hij is begonnen. Ik kwijt me zo snel mogelijk van mijn taak.

‘Je vergeet m’n schouders toch niet, hè? (...) Jij zou je ook moeten insmeren, Big. De dokter zei dat mijn huid de elasticiteit heeft van een jonge man van dertig.’

Ik heb een krokodillenhuid, de souplesse van een bedlegerige, en dat bevalt me best.

Natuurlijk durf ik niet tegen mijn vader te zeggen dat hij een veelvraat is, dat hij mijn leven opslokt en dat ik aan een zijden draadje hang. Uiteindelijk laat ik het op zijn beloop en hij zou gaan huilen als hij wist dat hij mij vermoordt. Hoewel. Ik heb hem maar één keer zien huilen. We woonden nog met zijn drieën. Hij keek met betraande ogen naar buiten. Mijn moeder was in de kamer ernaast. Ze hield niet meer van hem, dat voelde ik. Mijn vader bedroog haar, maar wat zij deed was erger: hij liet haar koud. Voor het eerst in mijn kinderleven voelde ik meer verdriet voor een ander dan voor mezelf. En toch stond ik urenlang huilend naar mezelf te kijken in de spiegel. Waarbij ik me voorstelde dat mijn ouders dood waren en ik er waardig en diepbedroefd bij stond, terwijl ik ondertussen nauwkeurig de kleur van mijn ogen bestudeerde, die van bruin in groen veranderden. Maar toen had ik mijn moeder erom kunnen vermoorden. Ik wist dat hun langdurige ruzies geen zin meer hadden. Het was over. Twintig jaar later, hij is niet veranderd. Alsof de tijd hem daar, verstard voor het raam, gevangen houdt. Veel mensen verstarren op die manier, na een shock of, omgekeerd, na een periode waarin het hun goed gaat en die ze als hun hoogtepunt beschouwen.

Soms zou ik willen dat hij kaal werd, ribfluwelen broeken aantrok, naar klassieke muziek luisterde, zijn zomervakantie plande of kaartjes kocht 'voor' Luchini; ik zou willen dat hij was zoals de vader van sommige van mijn vriendinnen, dat hij er net zo oud uitzag als hij is, zijn kasten opruimde, met pensioen was, artritis had; of dat hij was zoals mijn moeder, een moeder met rokken tot over haar knieën, een en al waardigheid en, vooral, geen seksleven, niet bij mijn

weten tenminste. Volgens mij gingen ouders vroeger, op enkele opmerkelijke uitzonderingen na, een teruggetrokken bestaan leiden. Niet per se van harte, maar goed, ze konden niet anders: ze waren Oud, een beetje kinds, bijna dood. En zo was het. Ze werden eruit gegooid. En dat was normaal. Omdat er geen plaats is voor twee. Je kunt niet boven op elkaar gaan zitten. Dat is obscene. Iemand hoort te verdwijnen. Voorlopig ben ik dat.

Voor de spiegel lijk ik overigens nergens op. Ik besta niet. Ik ben verschrompeld, samengeperst door de versneling van de geschiedenis. Ik ben een nepjongere van bijna dertig jaar. Terwijl ik op mijn dertiende loffelijke pogingen deed om me als een hoer te kleden, vermom ik me nu het zou kunnen als een onbehouwen puber. Ik heb de hele outfit: jeans, gympen, T-shirt. Op de dag dat ik dertig werd, heb ik besloten afstand te doen van mijn oude rugzak. Het bedrog is minder zichtbaar dan bij mijn vader of dan bij die veertigers die, niet gehinderd door de kritiek die de generatie voor hen te verduren kreeg, nog karikaturaler en ongeneerder zijn dan hun voorgangers. Maar al met al heb ik de leeftijd om een vrouw te zijn, met lippenstift en hakken, en in plaats daarvan ...

‘Probeer er eens minder jong uit te zien’, had de vrouw van een filosoof, zelf zeer bedreven in het verdoezelen van de tekenen des tijds, me eens nageroepen toen ik, met mijn paardenstaart en rugzak, wegdraafde. Ze had het goed gezien en had me op haar onconventionele wijze hoffelijk mijn plaats gewezen.

Ik ben erg vroeg begonnen er jong uit te willen zien. Ik was eenentwintig, geloof ik. Op de dag dat ik met een oude

man uitging. Nu ik eraan terugdenk, ben ik misschien het meisje dat er het vroegst jong uit wilde zien in de hele geschiedenis van de mensheid. Maar in een wereld waarin men steeds langer leeft, word je nu eenmaal steeds jonger oud zodat frisheid iets zeldzaams wordt. Op die manier heb je je hele leven om na te denken over de wreedheid van de vooruitgang en te eindigen in een verzorgingshuis, als een koekoeksjong dat uit het nest is gevallen, met ogen vol korsten, verwarde haren, buikpijn van de angst, terwijl je je afvraagt waar je bent. Om te sterven zijn sommigen gestopt met eten. Ik drink niet – en ik zou er een proefschrift over kunnen schrijven, zo verdacht lijkt dat – ik rook niet, ik neem geen drugs, ik plant me niet voort, ik maak me niet op. Ik ben onschendbaar. Transparant. Onstoffelijk. Niet te vergelijken met al die meisjes die hier langskomen. Laten we zeggen – zonder te gaan analyseren, wat iedereen maar zou vervelen, in de eerste plaats mijzelf, en ik heb niets geanalyseerd – dat adolescent blijven de enige manier was om tussen mijn vader en mij die ruimte te bewaren, die essentiële afstand, die duizenden jaren geschiedenis die hij besloten heeft uit te wissen om er zelf tien of twintig bij te krijgen. En met mijn afgekloven nagels klamp ik me vast aan mijn kindertijd, totdat hij verdergaat. Hij wil niet ouder worden? Ik ook niet. We zullen wel zien wie er het eerst opgeeft.

‘Eerlijk, Big, ik kan je grootmoeder en Onze-Lieve-Heer niet genoeg bedanken dat ze zo’n knappe jongen van me hebben gemaakt!’

Ik ken het verhaal van buiten.

‘Want als het om meisjes gaat, Big, heb ik meer dan mijn

deel van de koek gehad, ik heb de koek gehad, de taart ...'

... en de taartenbakster, ik weet het. Terwijl hij doorkletst in de badkamer die nog steeds vol wasem staat, snuffel ik rond in mijn favoriete ruimte, de enige die gemeubileerd is, de keuken, met zijn lange, houten tafel die vol staat met uitpuilende tassen, de boodschappen voor het eten. Te veel, misschien. Niet dat ik het erg vind. Lege koelkasten vind ik een gruwel, maaltijden waarop niet genoeg te eten is en mensen die van mijn bord pikken. Meer in het algemeen gesproken valt er wat mij betreft niet te dollen met eten en mijn ouders. Vandaag is mijn vader vijfenvijftig jaar geworden en hoewel je het hem niet aanziet, gaan we het samen vieren, als een verliefd stel. Ik trek de punt van het stokbrood af, een vaste regel, en loop naar de zitkamer, terwijl het broodkapje als een oude peuk uit mijn mond hangt. Bij de slaapkamer wend ik mijn blik af, te laat om niet een glimp op te vangen van het opengeslagen bed dat de hele ruimte in beslag neemt, het dekbed dat half op de grond ligt, de verfrommelde lakens. De zitkamer iets verder is zo goed als leeg. De paar meubels, overblijfselen van de scheiding, staan in het gelid langs de maagdelijke muren, gescheiden door stapels boeken, rijen dvd's, kranten die uit elkaar liggen, een stereo-installatie, de tv, de gordijnen die nooit open of dicht zijn geweest, nooit losgemaakt zelfs, en één diepe, rode bank waar ik slechts met tegenzin op ga zitten. Mijn vader komt een eerste keer binnen, op zijn tenen, de handdoek om zijn middel geknoopt, op zoek naar de broek die hij heeft laten liggen waar hij hem waarschijnlijk heeft uitgetrokken: naast de bank. Hij lacht naar me.

‘Nog steeds even sexy, Big, zo te zien.’

Vervolgens komt hij een tweede keer binnen, op zoek naar zijn sokken: ‘Hé, Big van me, pas maar op dat je niet te veel opvalt!’

Dan een derde keer, voor zijn gympen: ‘Neuh, je weet maar nooit of ze niet naar je zullen kijken ...’

Ik lach terug, verslagen. Hij draagt nooit een onderbroek, te burgerlijk, net als de tussenwanden.

‘Welk overhemd zal ik aantrekken, Big?’

(...)

‘Kom alsjeblieft even kijken!’

Nee, dat blief ik niet. Als ik ga kijken, moet ik de slaapkamer in waar de kast staat, het bed negeren dat me al een keer een flauwte heeft bezorgd, over de lakens en de kus-sens heen stappen, en dat allemaal om te kiezen tussen een wit overhemd en een ander wit overhemd. Ik blijf stevig op mijn bank zitten, geheel verdiept in het bestuderen van de muur van een warenhuis die, achter de ramen en aan de overkant van de tuin, het uitzicht belemmert.

‘Biiiiig.’

Soms vraag ik me af of hij het expres doet.

Ik sta met puberale tegenzin op, slof richting slaapkamer en zie op het laatste moment een krant die openligt op de pagina ‘Diversen’, waardoor ik misschien nog van onderwerp kan veranderen. ‘Big?’ Maar er is niets aan te doen. Ik ga de kamer in en negeer het bed, wat geen gemakkelijke zaak is zoals ik al heb gezegd. En dan geloof ik mijn ogen niet: ‘Wat is dat nou?’

Boven het bed prijkt een gigantisch kruisbeeld. Ik loop ernaartoe, maar er is geen twijfel mogelijk: het is wel de-